

Rapport

Rapport naar aanleiding van een klacht over de hoofdofficier van justitie van het arrondissementsparket Midden-Nederland.

Datum: 22 september 2015

Rapportnummer: 2015/139

Aanleiding

In de nacht van 3 op 4 september 2011 raakten verzoeker, toen 17 jaar oud en een vriend van hem op straat slaags met vijf vriendinnen. Kort daarvoor hadden de jongens al een woordenwisseling met deze meiden gehad in de McDonalds en waren verzoeker en zijn vriend door bikers van de politie de McDonalds uitgezet omdat ze luidruchtig waren. Tijdens de vechtpartij op straat heeft verzoeker een tasje met daarin een telefoon van één van de vriendinnen gepakt en meegenomen. Het meisje schakelde direct de politie in en verzoeker werd korte tijd later op straat aangehouden. Met een brief aan verzoeker werd de zaak tegen hem op 14 oktober 2011 door het Openbaar Ministerie (OM) voorwaardelijk geseponeerd. Als voorwaarde werd gesteld dat verzoeker zich gedurende zes maanden niet aan enig strafbaar feit schuldig zou maken dan wel op andere wijze zich zou misdragen.

Als verzoeker anderhalf jaar later door zijn werkgever op non-actief wordt gesteld, komt hij erachter dat hij als schuldig aan 'diefstal met geweld in vereniging' (ook wel straatroof) geregistreerd staat. Verzoeker was het daar niet mee eens. Op advies van het OM stelde hij beklag in bij het gerechtshof. Het hof verklaarde hem niet-ontvankelijk, omdat een beklagprocedure niet bedoeld is om een voorwaardelijke sepotbeslissing op verzoek van een verdachte te heroverwegen. Tegen een voorwaardelijke sepotbeslissing staat geen rechtsmiddel open. Het hof verwees hem naar de Nationale ombudsman. Verzoeker beklagde zich er vervolgens bij de ombudsman over dat hij niet schuldig was aan diefstal met geweld in vereniging en dat de gehanteerde sepotcodes geen recht deden aan de zaak. Ook klaagde hij erover dat de sepotbrief nauwelijks informatie bevatte, zoals de gehanteerde sepotcodes, de betekenis en consequenties van die codes en eventuele bezwaar/beroepsmogelijkheden. Omdat de klacht nog niet intern was behandeld, stuurde de ombudsman de klacht door naar de hoofdofficier van justitie van het parket Midden-Nederland. De hoofdofficier zag op basis van het strafdossier geen aanleiding om de gehanteerde sepotcodes aan te passen. Met de beslissing om geen straf op te leggen was volgens hem voldoende rekening gehouden met de aard en de omstandigheden van het door verzoeker gepleegde feit. Wel maakte de hoofdofficier excuses voor het niet vermelden van de sepotcodes en de klachtenprocedure die hiertegen open staat.

Verzoeker bleef erbij dat hij niet schuldig was aan diefstal met geweld in vereniging. Verder vond verzoeker het niet te rijmen dat de hoofdofficier excuses maakte voor het niet vermelden van de sepotcodes en de klachtenprocedure, maar de klacht daarover ongegrond verklaarde. Hij wendde zich opnieuw tot de Nationale ombudsman. De Nationale ombudsman stelde daarop een onderzoek in.

Klacht

Tegen verzoeker werd op 4 september 2011 aangifte gedaan van diefstal met geweld in vereniging. De strafzaak tegen verzoeker werd in een brief van 14 oktober 2011

voorwaardelijk geseponeerd. Verzoeker klaagt erover dat de hoofdofficier van justitie van het arrondissementsparket Midden-Nederland de gehanteerde sepotcodes niet wil wijzigen.

Naar aanleiding van de klacht die verzoeker bij het OM indiende heeft de hoofdofficier van justitie excuses aangeboden voor het feit dat in de sepotbrief de sepotcodes niet waren vermeld en dat er niet was verwezen naar de klachtenprocedure. Verzoeker klaagt erover dat de hoofdofficier van justitie aan de excuses geen gevolgen heeft verbonden, in de zin dat de sepotbrieven op de genoemde punten worden aangepast.

Bevindingen

Standpunt verzoeker

Verzoeker, die niet eerder in aanraking was geweest met justitie, ging ervan uit dat na het aflopen van de voorwaarden die gesteld waren in de sepotbrief de zaak volledig zou zijn afgedaan en dat hij er verder geen last meer van zou krijgen. Doordat hij op zijn werk op non-actief werd gesteld kwam hij er achter dat het voorwaardelijk sepot geregistreerd stond in de justitiële documentatie en dat zijn werkgever KLM inzage had in deze gegevens. Hij is toen navraag gaan doen en kwam erachter dat de zaak was geseponeerd op code 52 en 71. De codes, die niet in de sepotbrief stonden, houden in dat hij zelf door feiten of gevolgen is getroffen (code 52) en dat de benadeelde, het meisje van wie verzoeker het tasje met de telefoon zou hebben gestolen, zelf medeschuldig was aan het feit (code 71). Verzoeker is van mening dat hij zich niet schuldig heeft gemaakt aan diefstal met geweld en in vereniging. Hij is juist degene geweest die is uitgedaagd, lastiggevallen en geslagen door de vijf meiden. Om die reden heeft hij tijdens zijn verhoor bij de politie ook aangifte tegen de vriendinnen gedaan van het plegen van geweld (maar daar vervolgens niets meer op gehoord). Hij heeft zelf geen geweld gebruikt en heeft nooit de intentie gehad om een telefoon te stelen. Verzoeker heeft bij de vechtpartij zelf letsel opgelopen en zijn eigen telefoon is kapot gegaan.

Informatie uit het strafdossier van verzoeker

In het kader van het onderzoek heeft de Nationale ombudsman het strafdossier van verzoeker opgevraagd bij het OM. Voor zover van belang bevat het dossier verklaringen van verzoeker en zijn vriend, die als verdachten zijn gehoord, van de vriendinnen, die als getuigen zijn gehoord en verklaringen van de betrokken politieambtenaren.

Proces-verbaal van aangifte van mevrouw M.

Mevrouw M. deed op 4 september 2011 tegen verzoeker aangifte van straatroof en verklaarde voor zover van belang in dat kader het volgende: Toen M. en haar vriendinnen de jongens op straat passeerden, riep een van de jongens iets naar hen. M. draaide zich om naar de jongens. Ze stonden een meter bij M. vandaan. M. zag dat verzoeker met zijn ene hand naar haar haar en met zijn andere hand naar het telefoontasje greep dat ze om haar nek had. Ze voelde dat verzoeker aan het tasje trok. M. struikelde daardoor over een fiets en viel op de grond. Toen ze weer opstond, voelde ze dat ze het tasje kwijt was.

Ondertussen hoorde ze de andere meiden bekvechten met S., de vriend van verzoeker. Er werd volgens M. niet gevochten. Ze zag dat S. een van de meiden aan haar haar trok waardoor ook zij op de grond viel. Ze zag dat S. dit meisje met haar hoofd tegen de grond duwde. Ondertussen werd een ander meisje, A., door verzoeker op haar rug geslagen. Daardoor viel zij over de fiets van een van de jongens heen. Twee taxichauffeurs schoten uiteindelijk te hulp.

Proces-verbaal van voorgeleiding van verzoeker

Verzoeker werd op 4 september 2011 voorgeleid aan de hulpofficier van justitie. Verzoeker verklaarde tegenover de hulpofficier van justitie dat hij zelf door een aantal meiden was geslagen en dat hij daar letsel aan over had gehouden. Hij verklaarde dat hij tijdens het tumult een telefoon heeft afgepakt en dat dat niet zo slim was.

Proces-verbaal van verhoor van verzoeker

Verzoeker werd op 4 september 2011 gehoord als verdachte. Voor zover van belang verklaarde hij als volgt: De meiden zijn verzoeker en S. gevolgd. Ze riepen van alles en vielen verzoeker en S. lastig. Er is over en weer gescholden. Uit het niets werd verzoeker door één van de meiden geslagen. Verzoeker voelde dat hij werd geraakt op zijn linkeroog. Direct daarna vielen twee andere meisjes verzoeker aan. Verzoeker kwam in de worsteling op de grond terecht. Hij heeft meerdere klappen gehad en een vuistslag op zijn neus. Verzoeker heeft de meiden van zich afgeduwd en had ineens een tasje in zijn handen. Hij zag later dat de band van het tasje kapot was. Verzoeker voelde pijn in zijn linkeroog, merkte dat hij een bloedneus had en dat zijn bovenlip beurs aan voelde. Hij is snel opgestaan en is weggelopen met zijn fiets. In zijn ooghoek zag hij dat een van de meiden, A., bezig was met de fiets van zijn vriend. S. bleef achter met de meiden, wat daar verder gebeurde wist verzoeker niet. Al die tijd had hij het tasje in handen. Verzoeker verklaarde dat hij kwaad was en dat hij niet de intentie had het tasje terug te geven. Hij verklaarde meer daar weg te willen dan dat het zijn bedoeling was om het tasje te houden. Het is nooit zijn bedoeling geweest een telefoon te stelen. Hij heeft zijn fiets tegen een muur gezet, heeft het tasje achterop gelegd en is teruggelopen richting S. Vervolgens zijn ze samen weer richting verzoekers fiets gelopen en zijn ze weggefietst. Onderweg voelde verzoeker iets trillen in zijn jas. Ze zijn gestopt en verzoeker heeft een telefoon uit het tasje gehaald. Even later werden ze aangehouden.

Proces-verbaal van voorgeleiding van de heer S.

S. werd die nacht eveneens aangehouden en verdacht van diefstal met geweld in vereniging. Voor zover van belang verklaarde hij bij zijn voorgeleiding dat hij helemaal geen geweld had gebruikt. Hij verklaarde dat hij van diefstal niets af wist.

Proces-verbaal van verhoor van de heer S.

Op 4 september 2011 werd S. verhoord als verdachte. Voor zover van belang verklaarde hij als volgt. Op een gegeven moment kwamen de vriendinnen op straat om verzoeker en S. heen staan. S. zag dat een van hen richting het gezicht van verzoeker spuugde. Verzoeker spuugde daarop terug. Vervolgens zag S. dat drie meiden op verzoeker begonnen in te slaan. Hij zag ook dat verzoeker snel op de grond lag en dat verzoeker

door de drie meiden met vuistslagen is geslagen en door alle drie de meiden is geschopt. S. wilde verzoeker ontzetten en lag ineens zelf op de grond. Hij voelde dat hij werd geschopt door de meiden. Een taxichauffeur haalde de groepen uit elkaar. S. kon overeind komen. Hij zag dat verzoeker een bloedneus had. Hij zag dat de meiden verzoeker weer wilden beetpakken. S. stelde voor om te gaan. Verzoeker liep al weg. Omdat de meiden zijn fiets beethielden, heeft hij die achtergelaten en is hij zonder fiets naar verzoeker gelopen. Samen zijn ze verder gelopen en vervolgens op een muurtje gaan zitten. S. had niet gezien dat verzoeker een tasje met een telefoon bij zich had. Vervolgens werden ze aangehouden.

Proces-verbaal van verhoor getuige van mevrouw L.

Op 5 september 2011 werd mevrouw L. gehoord als getuige. Zij verklaarde voor zover van belang als volgt. Toen de bikers van de politie wegrede, zag L. dat er ruzie tussen M. en de jongens ontstond. L. zag dat M. aan haar haar werd getrokken. L. ging er tussen staan en kreeg zelf een klap waardoor zij viel en letsel opliep. Daarna werd ze weer aan haar haar getrokken. Toen kwamen de taxichauffeurs tussen beide. L. heeft de politie gebeld, toen ze hoorde dat het tasje van M. weg was. Ze heeft een van de jongens bij zijn keel gepakt, omdat hij weg probeerde te komen. Daarna heeft L. de bagagedrager van zijn fiets vastgehouden, om te voorkomen dat hij wegwam. Ze heeft ook een fiets op slot gezet en de sleutel op de grond gegooid. Verder heeft zij niets gezien, omdat ze naar de McDonalds is teruggelopen om naar het tasje te zoeken. Ze ontkende zelf te hebben geslagen.

Proces-verbaal verhoor getuige van mevrouw A.

Op 7 september 2011 werd mevrouw A. gehoord als getuige. Zij verklaarde voor zover van belang als volgt. A. hoorde dat er op enig moment op straat woordelijke ruzie ontstond tussen de jongens en de meiden. A. heeft nog tegen haar vriendinnen gezegd dat ze zich niet met de jongens moesten bemoeien. Op enig moment hoorde ze M. roepen dat ze de jongens moesten tegenhouden, omdat haar tasje weg was. Ze zag dat M. op de grond lag en dat beide jongens wegliepen en verschrikt keken. De andere meiden gingen achter de jongens aan en hielden hen tegen, in afwachting van de komst van de reeds gealarmeerde politie. Er ontstond een worsteling tussen L. en verzoeker. Zij hield verzoeker vast in afwachting van de komst van de politie. A. zag dat L. op enig moment wegliep. Ze hoorde haar schreeuwen dat ze op haar oog was geraakt. De meiden bleven roepen dat de jongens moesten wachten tot de politie zou komen. A. zag dat verzoeker zich richtte tot J., een ander meisje. A. ging daar tussen staan en vervolgens kwamen zij met elkaar in gevecht en op de grond terecht. Ze wist op hem te gaan zitten, maar hij kneep haar keel dicht. Net toe ze haar bewustzijn dreigde te verliezen, werd ze weg getild door een man. A. verklaarde haar handelen als zelfverdediging. Het was volgens haar allemaal een beetje uit de hand gelopen.

Proces-verbaal getuige van mevrouw J.

Op 12 september 2011 werd mevrouw J. gehoord als getuige. Zij verklaarde voor zover van belang als volgt. J. verklaarde dat er op straat over en weer werd geroepen. De jongens en meiden stonden aan weerszijde van een fietsenrek op een pleintje. Op enig

moment gaf een van de jongens L. een duw en lagen zij beiden op de grond. Het was redelijk hectisch, aldus J. Ze kan zich ook niet goed meer herinneren hoe het allemaal verder verliep. Ze wist nog wel dat de jongen A. naar de keel greep waardoor ook zij viel. J. heeft zelf niet gevochten. Ze heeft ook niet gezien dat er een tasje was weggenomen.

Proces-verbaal van bevindingen van bikers 1 politie

Op 4 september 2011 hebben de bikers, politieambtenaren M. en E., hun bevindingen in een proces-verbaal vastgelegd. Voor zover van belang verklaarden ze dat zij verzoeker en S. naar aanleiding van een melding van het personeel de McDonalds hebben uitgezet. De mannen roken naar alcohol, praatten met dubbele tong en waren onvast ter been. Buiten stond een groep van vijf vrouwen, die continu opmerkingen maakten richting de jongens. De jongens reageerden hier weer op. Om een conflict te voorkomen hebben M. en E. de jongens verzocht weg te gaan. M. en E. zagen dat de meiden achter de jongens aan liepen. Er ontstond opnieuw een woordenwisseling. De mannen reageerden opnieuw op wat de meiden zeiden. M. en E. hebben beide partijen opnieuw aangesproken op hun gedrag. De vrouwen liepen weg. De mannen bleven staan. Het was M. en E. duidelijk dat de vrouwen de mannen continu aan het provoceren waren. M. en E. zagen dat de mannen hier continu op reageerden. M. en E. hebben hun surveillance hervat.

Proces-verbaal van bevindingen van bikers 2 politie

Op 4 september 2011 zijn verzoeker en S. aangehouden door de politieambtenaren F. en W. (ook surveillerend per fiets). Voor zover van belang verklaarden zij als volgt. Op aanwijzen van enkele taxichauffeurs en cameratoezicht troffen zij verzoeker (met een grote buil op zijn hoofd) en S. op korte afstand van de plaats van de vechtpartij aan. W. zag dat verzoeker zijn rechterhand in zijn rechterzak deed. W. vroeg hem zijn zak leeg te maken. Verzoeker haalde een mapje uit zijn zak en een witte mobiele telefoon. Hiernaar gevraagd vertelde verzoeker dat hij deze telefoon van een vriend had geleend.

Standpunt minister van Veiligheid en Justitie

In het kader van het onderzoek werd de minister van Veiligheid en Justitie om een reactie gevraagd op de klacht. De minister achtte de klacht van verzoeker op beide onderdelen ongegrond en merkte per klachtonderdeel het volgende op.

Ten aanzien van de klacht over de gehanteerde sepotcodes

De minister liet weten dat de hoofdofficier van justitie destijds terecht geen gronden heeft gezien om de sepotcode te wijzigen. De minister ging ervan uit dat verzoeker een omzetting naar een sepotcode wenst die geen bezwaar oplevert bij het afgeven van een verklaring omtrent het gedrag. Het gaat dan om sepotcode 01 (onterecht als verdachte aangemerkt) en sepotcode 02 (onvoldoende wettig en overtuigend bewijs). Beide situaties doen zich in het geval van verzoeker niet voor. Uit het dossier bleek volgens de minister van een voldoende verdenking van verzoeker van diefstal met geweld.

Zo verklaarde mevrouw M. dat verzoeker met zijn ene hand aan haar haren heeft getrokken, waardoor zij viel. En dat verzoeker met zijn andere hand aan het tasje om haar nek heeft getrokken en dat M. bemerkte dat het tasje weg was. Ook heeft zij

verklaard dat verzoeker mevrouw A. op haar rug heeft geslagen, waardoor zij viel. In het trekken aan het haar en het wegnemen van het tasje had de officier van justitie voldoende bewijs gevonden voor diefstal met geweld. De andere verklaringen hadden daar ook aan ten grondslag gelegen. Dat verzoeker verklaarde niet de intentie te hebben het tasje met de telefoon weg te nemen, kwam gezien het aan de haren trekken en het (bewust/gericht) vastpakken van het tasje en het er vervolgens aan trekken niet geloofwaardig over. Daarbij merkte de minister op dat verzoeker het tasje nog had kunnen teruggeven, wat hij niet heeft gedaan. Verzoeker verklaarde verder kwaad te zijn en niet de intentie te hebben het tasje terug te geven. Het oogmerk van de wederrechtelijke toe-eigening was hier derhalve aanwezig. Bij een beleidssepot als het onderhavige is schuld aan het strafbare feit voldoende. De gehanteerde sepotcodes doen hier niet aan af en derhalve ook niet aan de kwalificatie van het strafbaar feit.

Op de vraag van de Nationale ombudsman waarom de zaak tegen verzoeker niet was aangemerkt als diefstal (artikel 310 Wetboek van Strafrecht, zie Achtergrond, onder I) of als gekwalificeerde diefstal (artikel 311 lid 1 onder 4 Wetboek van Strafrecht, zie Achtergrond, onder II), liet de minister weten dat er aangifte was gedaan van diefstal met geweld. De politie had de zaak ingeschreven onder 'gewone' diefstal en onder diefstal met geweld (in vereniging). Onderzoek en beoordeling van de zaak hebben vervolgens bepaald of en zo ja van welk strafbaar feit sprake was. Of er destijds de afweging was gemaakt dat het 'enkel' diefstal betrof met als strafverzwarende omstandigheid 'medeplegen', viel niet meer te achterhalen. Mogelijk was dit wel gebeurd, maar is voldoende bewijs aanwezig geacht voor diefstal met geweld. Een aanpassing van de strafbare feiten in de registratie op de sepotbrief was dan ook niet aan de orde.

Ten aanzien van de klacht over de informatieverstrekking

Ten aanzien van de klacht dat de hoofdofficier van justitie geen gevolgen heeft verbonden aan de excuses over het niet vermelden van de sepotcodes, merkte de minister op dat het parket Midden-Nederland met ingang van 2014 in brieven aan verdachten standaard de sepotcode met een korte toelichting vermeld. In de tijd van het sepot van verzoeker was dit nog niet gebruikelijk of standaard.

Verder merkte de minister op dat tegen een sepotbeslissing geen rechtsmiddel kan worden ingesteld. Er kan over een dergelijke beslissing alleen op grond van hoofdstuk 9 Algemene wet bestuursrecht worden geklaagd bij de hoofdofficier van justitie en in tweede instantie bij de Nationale ombudsman. De minister zag geen reden de sepotbrieven hierop aan te passen. Er bestaat geen wettelijke verplichting om een dergelijke verwijzing op te nemen. Van burgers mag ook worden verwacht dat zij zich laten informeren over de consequenties van een (voorwaardelijk) sepot en welke mogelijkheden hen nog ter beschikking staan. Wel was de minister van oordeel dat verzoeker met de verwijzing naar de artikel 12-procedure door het parket verkeerd was geïnformeerd. Het OM zal de klachtenfunctionarissen erop attenderen dat burgers naar de juiste (dat is de interne klachtenprocedure) worden verwezen. Verder gaf de minister aan dat het OM de website www.openbaarministerie.nl zal aanpassen en zal vermelden

dat burgers bij de hoofdofficier van justitie een klacht kunnen indienen als ze het niet eens zijn met de opgelegde sepotcode.

Reactie verzoeker op verslag van bevindingen

De bevindingen werden toegestuurd aan verzoeker en de minister. Verzoeker maakte gebruik van de gelegenheid om te reageren op het verslag. Hij liet weten dat hij het niet goed vond dat de minister zes maanden de tijd had genomen om te reageren op het onderzoek van de ombudsman. Verzoeker was inmiddels moedeloos geworden van alle vertragingen tot dan toe en had niet meer gereageerd op de reactie van de minister, die de ombudsman aan hem had doorgestuurd. Verzoeker liet nu alsnog weten dat het hem bevreemde dat de minister het niet nodig vond om in de sepotbrieven de klachtmogelijkheid te vermelden, maar wel op de website van het OM informatie op te laten nemen over de mogelijkheid om een klacht in te dienen over een gehanteerde sepotcode. Verzoeker benadrukte verder nogmaals dat hij geen geweld heeft gebruikt om iets te kunnen stelen en dat hij sowieso niet van plan was om iets te stelen.

Beoordeling

Ten aanzien van de klacht over het niet wijzigen van de sepotcodes

Behoorlijkheidsnorm

Het redelijkheidselement houdt in dat overheidsinstanties de verschillende belangen tegen elkaar afwegen en dat de uitkomst hiervan niet onredelijk is. Dit brengt met zich mee dat de overheid bij haar handelen de relevante feiten verzamelt en kijkt naar alle omstandigheden. De verzamelde gegevens worden betrokken bij de belangen die op een zorgvuldige wijze tegen elkaar worden afgewogen.

Oordeel Nationale ombudsman

Het Openbaar Ministerie is in Nederland niet verplicht om een verdachte van een strafbaar feit te vervolgen. Als de officier van justitie beslist om een verdachte niet verder te vervolgen, dan wordt de zaak geseponeerd. Hier kunnen juridisch-technische redenen voor zijn, bijvoorbeeld als er niet genoeg bewijs is. Maar er kunnen ook andere, namelijk beleidsmatige redenen zijn om een verdachte niet te vervolgen (artikel 167 lid 2 Wetboek van Strafvordering, zie Achtergrond onder III). In die gevallen is een succesvolle vervolging wel haalbaar, maar vindt de officier van justitie vervolging niet wenselijk.

De zaak tegen verzoeker is om beleidsmatige redenen geseponeerd. De redenen om niet te vervolgen komen tot uitdrukking in de gebruikte sepotcodes, in dit geval 52 en 71. Die houden in dat verzoeker zelf door feiten en omstandigheden is getroffen en dat het slachtoffer medeschuldig was. In de afdoeningsbrief van de klacht schreef de hoofdofficier van justitie ook dat de officier van justitie door de zaak op deze manier af te doen en hem geen straf op te leggen, voldoende rekening heeft gehouden met de belangen van verzoeker.

Verzoeker betwist dat hij zich heeft schuldig gemaakt aan diefstal met geweld. Hij betoogt dat juist hij het slachtoffer is van geweld door de vijf vriendinnen en dat zijn telefoon kapot is gegaan bij de vechtpartij. Als verzoeker gelijk heeft, dan had officier van justitie de zaak op technische gronden moeten seponeren, door bijvoorbeeld gebruik te maken van sepotcode 02 (onvoldoende bewijs) of 01 (ten onrechte als verdachte aangemerkt).

Verzoeker is als verdachte aangemerkt van verdachte aangemerkt van diefstal met geweld in vereniging. Dit is strafbaar gesteld in artikel 310 in verband met 312 Wetboek van Strafrecht (zie Achtergrond, onder IV). Vrij vertaald betekent dit dat verzoeker iets (een tasje met daarin de telefoon van M.) heeft weggenomen, met de bedoeling om dit te houden en dat hij opzettelijk geweld heeft gebruikt om de diefstal mogelijk te maken. Beide feiten vereisen dat er sprake is van 'oogmerk'. Dat is de zwaarste vorm van opzet die het strafrecht kent. Als een zaak beleidsmatig wordt geseponerd, betekent dit dat de officier van justitie een succesvolle vervolging haalbaar acht, ook voor wat betreft dit opzet. Is daar in dit geval sprake van?

De Nationale ombudsman stelt op grond van de afgelegde verklaringen allereerst vast dat een succesvolle vervolging van verzoeker vanwege diefstal met geweld in vereniging haalbaar was. Immers, duidelijk is dat verzoeker het tasje met de telefoon van M. van de plaats van de vechtpartij heeft meegenomen. Bij zijn aanhouding had verzoeker het tasje met de telefoon in zijn zak en heeft hij tegen een politieman verklaard dat de telefoon van een vriend van hem was. Weliswaar verklaarde hij later bij zijn verhoor dat hij meer kwaad was dan dat hij de intentie had om de telefoon te houden. Feit is dat verzoeker een tasje met een telefoon heeft meegenomen en dit ook niet heeft teruggegeven, op het moment dat hij terugliep naar S. Dat verzoeker ook geweld heeft gebruikt om het tasje met de telefoon van M. weg te kunnen nemen, kan volgens de ombudsman blijken uit de verklaring van aangeefster M. Zij verklaarde dat verzoeker met zijn ene hand naar haar had gegrepen en met zijn andere hand naar het tasje om haar nek en dat zij voelde dat verzoeker daaraan trok, als gevolg waarvan M. viel. Deze lezing wordt ondersteund door getuige A. die verklaarde dat zij M. op de grond zag liggen, dat ze hoorde dat M. riep dat haar tasje weg was en dat ze M. hoorde roepen dat ze verzoeker en zijn vriend, die weglieden, moesten tegenhouden.

Door verzoeker niet te vervolgen, maar de strafzaak tegen hem voorwaardelijk te seponeren met de codes 52 en 71, heeft de officier van justitie volgens de ombudsman voldoende rekening gehouden met de aard en de omstandigheden van het door verzoeker gepleegde feit en deze uitkomst is ook niet onredelijk. Er is dan ook niet gehandeld in strijd met het redelijkheidsvereiste.

De onderzochte gedraging is in zoverre behoorlijk.

Ten aanzien van de klacht over het geen gevolgen verbinden aan excuses

Behoorlijkheidsnorm

Het vereiste van goede informatieverstrekking houdt in dat de overheid ervoor zorgt dat de burger de juiste informatie krijgt en dat deze informatie klopt en volledig en duidelijk is. Zij verstrekt niet alleen informatie als de burger erom vraagt, maar ook uit zichzelf.

Verzoeker begrijpt niet waarom de hoofdofficier excuses heeft gemaakt voor het niet vermelden van de sepotcodes en de klachtenprocedure die hiertegen openstaat, maar zijn klacht daarover ongegrond verklaard. Verzoeker wil dat sepotbrieven worden aangepast, zodat andere verdachten in te toekomst structureel beter worden geïnformeerd over de betekenis en de gevolgen van een sepot.

Oordeel Nationale ombudsman

Op het punt van de informatieverstrekking richting verzoeker, is het nodige misgegaan. De hoofdofficier van justitie heeft dit onderkend en daarvoor excuses aangeboden. De hoofdofficier van justitie heeft echter geen expliciet oordeel over dit klachtonderdeel gegeven. De hoofdofficier van justitie heeft enkel de klacht over de gehanteerde sepotcodes ongegrond verklaard. Het was volgens de Nationale ombudsman zorgvuldig geweest als de hoofdofficier, naast het maken van excuses, ook over het klachtonderdeel informatieverstrekking expliciet een oordeel had gegeven (in de zin dat hij de klacht gegrond had verklaard).

Voor wat betreft het al dan niet verbinden van gevolgen aan de gemaakte excuses, blijkt uit de reactie van de minister op het onderzoek dat de sepotbrieven in 2014 bij het parket Midden-Nederland zijn aangepast en dat deze standaard ook de sepotcode met een korte toelichting bevatten. Wat de aanleiding is om dit te doen, vermeldt de minister niet. Mogelijk is de reden voor de aanpassing de nieuwe Aanwijzing gebruik sepotgronden 2014A007 (ingegaan op 1 september 2014). Daarin is bepaald dat de officier van justitie een verdachte en de belanghebbende(n) in kennis stelt van de sepotbeslissing en daarbij de gronden vermeldt. In de oude Aanwijzing gebruik sepotgronden 2009A016, die gold ten tijde van het seponeren van de aangifte van verzoeker, was daarover nog niets geregeld.

Of het parket Midden-Nederland de sepotbrieven heeft aangepast naar aanleiding van de klacht van verzoeker of dat dit naar aanleiding van de nieuwe Aanwijzing gebruik sepotgronden is blijft in het midden. Hoe dan ook, de sepotbrieven bevatten inmiddels een sepotcode en een korte toelichting. Gelet op het bepaalde in de nieuwe Aanwijzing, gaat de ombudsman er overigens van uit dat niet alleen het parket Midden-Nederland, maar ook de overige parketten in sepotbrieven standaard een sepotcode met een korte toelichting vermelden.

Daarnaast gaat het OM burgers op haar website informeren dat zij een klacht bij de hoofdofficier van justitie kunnen indienen als zij het niet eens zijn met de gehanteerde sepotcode. De ombudsman heeft vastgesteld dat de website van het OM inmiddels per juli 2015 is aangepast.

De Nationale ombudsman is van oordeel dat het OM een verdachte met deze aanpassingen voldoende informeert. Er is dan ook niet gehandeld in strijd met het vereiste van goede informatieverstrekking.

De onderzochte gedraging is in zoverre behoorlijk.

Conclusie

De klacht over het niet wijzigen van de sepotcodes en het geen gevolgen verbinden aan excuses zijn niet gegrond.

De Nationale ombudsman,

Reinier van Zutphen

Achtergrond

I. Artikel 310 Wetboek van Strafrecht

Hij die enig goed dat geheel of ten dele aan een ander toebehoort wegneemt, met het oogmerk om het zich wederrechtelijk toe te eigenen, wordt, als schuldig aan diefstal, gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste vier jaren of geldboete van de vierde categorie.

II. Artikel 311 lid 1 onder 4 Wetboek van Strafrecht

Met gevangenisstraf van ten hoogste zes jaren of geldboete van de vierde categorie wordt gestraft:

- 4 diefstal door twee of meer verenigde personen;

III. Artikel 167 Wetboek van Strafvordering

1. Indien naar aanleiding van het ingestelde opsporingsonderzoek het openbaar ministerie van oordeel is dat vervolging moet plaats hebben, door het uitvaardigen van een strafbeschikking of anderszins, gaat het daartoe zoo spoedig mogelijk over.

2. Van vervolging kan worden afgezien op gronden aan het algemeen belang ontleend. Het openbaar ministerie kan, onder het stellen van bepaalde voorwaarden, de beslissing of vervolging plaats moet hebben voor een daarbij te bepalen termijn uitstellen.

IV. Artikel 312 Wetboek van Strafrecht

1. Met gevangenisstraf van ten hoogste negen jaren of geldboete van de vijfde categorie wordt gestraft diefstal, voorafgegaan, vergezeld of gevolgd van geweld of bedreiging met geweld tegen personen, gepleegd met het oogmerk om die diefstal voor te bereiden of gemakkelijk te maken, of om, bij betrapping op heter daad, aan zichzelf of andere deelnemers aan het misdrijf hetzij de vlucht mogelijk te maken, hetzij het bezit van het gestolene te verzekeren.

2. Gevangenisstraf van ten hoogste twaalf jaren of geldboete van de vijfde categorie wordt opgelegd:

1°. indien het feit wordt gepleegd hetzij gedurende de voor de nachtrust bestemde tijd in een woning of op een besloten erf waarop een woning staat; hetzij op de openbare weg; hetzij in een spoorlijn die in beweging is;

2°. indien het feit wordt gepleegd door twee of meer verenigde personen;

3°. indien de schuldige zich de toegang tot de plaats van het misdrijf heeft verschaft door middel van braak of inklimming, van valse sleutels, van een valse order of een vals kostuum;

4°. indien het feit zwaar lichamelijk letsel ten gevolge heeft;

5°. indien het feit wordt gepleegd met het oogmerk om een terroristisch misdrijf voor te bereiden of gemakkelijk te maken.

3. Gevangenisstraf van ten hoogste vijftien jaren of geldboete van de vijfde categorie wordt opgelegd, indien het feit de dood ten gevolge heeft.